

Maantieto 9 Arvioitavat tavoitteet	5	6-7	8	9-10
MAANTIETEELLINEN TIETO JA YMMÄRRYS				
T1 Oppilas osaa rakentaa jäsenyneen karttakuvan maailmasta.	Oppilas hahmottaa Suomen tai Euroopan ja maapallon karttakuvaa vain osittain. Oppilas tietää yksittäisten kohteiden sijainnin ja nimistön.	Oppilas hahmottaa yleisellä tasolla Suomen tai Euroopan sekä muun maapallon karttakuvan sekä tietää joidenkin kohteiden sijainnin ja nimistön.	Oppilas hahmottaa Suomen tai Euroopan sekä muun maapallon karttakuvan peruspiirteet sekä tietää keskeisten kohteiden sijainnin ja nimistön.	Oppilas hahmottaa jäsenyneesti Suomen tai Euroopan sekä muun maapallon karttakuvan ja osaa sijoittaa ja nimetä keskeiset kohteet kartalle.
T2 Oppilas tutkii luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja vertailee luonnonmaisemia Suomessa tai muualla maapallolla	Oppilas hahmottaa yksittäisiä piirteitä Maan planetaarisuudesta ja sen vaikutuksista. Oppilas hahmottaa yksittäisiä maapallon kehiin ja vyöhykkeisiin vaikuttavia piirteitä. Oppilas tunnistaa yksittäisiä luonnonmaisemia Suomessa tai Euroopassa ja muualla maapallolla.	Oppilas hahmottaa yleispiirteisesti Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihteluun sekä hahmottaa joitakin maapallon kehiin ja vyöhykkeisiin liittyviä piirteitä. Oppilas tunnistaa luonnonmaisemia Suomessa tai Euroopassa sekä muualla maapallolla.	Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla Maan planetaarisuuden, vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelun sekä hahmottaa maapallon kehät ja vyöhykkeisyyden. Oppilas osaa tunnistaa ja kuvailla luonnonmaisemia Suomessa tai Euroopassa sekä muualla maapallolla ja osaa tuoda esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.	Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata Maan planetaarisuuden vaikutuksia sekä ymmärtää maapallon kehien ja vyöhykkeisyyden merkityksen. Oppilas tunnistaa ja kuvailee luonnonmaisemia Suomessa tai Euroopassa sekä muualla maapallolla ja osaa tuoda esille monipuolisesti niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.
T3 Oppilas tutkii ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtää erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla.	Oppilas tunnistaa joitakin ihmisten elämän ja kulttuurien piirteitä sekä kulttuurimaisemia Suomessa tai Euroopassa sekä muualla maailmassa.	Oppilas tunnistaa ihmisten elämän ja kulttuurien piirteitä ja kulttuurimaisemia Suomessa tai Euroopassa sekä muualla maailmassa.	Oppilas osaa kuvata ihmisten elämän ja kulttuurien piirteiden sekä kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa tai Euroopassa sekä muualla maailmassa.	Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ihmisten elämän ja kulttuurien piirteiden vaihtelua Suomessa tai Euroopassa sekä muualla maailmassa. Oppilas osaa pohtia kulttuurimaisemien syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.
T4 Oppilas pohtii ihmisen ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtää luonnonvarojen	Oppilas tunnistaa joitakin luonnonympäristön vaikutuksia ihmisten toimintaan ja osaa antaa esimerkin ihmisen vaikutuksesta luonnonympäristöön.	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää joitakin luonnonympäristön vaikutuksia ihmisten toimintaan ja osaa antaa esimerkkejä ihmisen vaikutuksesta luonnonympäristöön.	Oppilas osaa kuvata, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Suomessa tai Euroopassa ja eri	Oppilas osaa kuvata ja arvioida luonnonympäristön vaikutusta ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä osaa antaa alueellisia esimerkkejä siitä, millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on ympäristön tilaan Suomessa tai Euroopassa ja maapallon eri alueilla.

kestävän käytön merkityksen.		Oppilas osaa kertoa, mitä tarkoitetaan luonnonvarojen rajallisuudella.	puoliilla maapalloa. Oppilas osaa kertoa, miksi luonnonvarojen kestävä käyttö on tärkeää.	Oppilas osaa arvioida luonnonvarojen riittävyyttä ja kestävän käytön merkitystä.
MAANTIETEELLISET TAIDOT				
T5 Oppilas kehittää maantieteellistä ajattelutaitoaan sekä kykyään esittää maantieteellisiä kysymyksiä.	Oppilas tietää, että maantiedossa tutkitaan alueita ja tunnistaa kartoilta joitakin aluetasoja. Oppilas osaa pohtia vastauksia yksinkertaisiin maantieteellisiin kysymyksiin.	Oppilas tietää, että maantiedossa tutkitaan alueita ja tunnistaa kartoilta joitakin aluetasoja. Oppilas osaa esittää joitakin maantieteellisiä kysymyksiä sekä pohtia niihin vastauksia.	Oppilas osaa selittää että maantiedossa tutkitaan alueita ja alueiden välisiä eroja. Oppilas hahmottaa kartoilta eri aluetasot: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia vastauksia niihin.	Oppilas osaa analysoida ja tulkita alueita ja niiden välisiä eroja. Oppilas hahmottaa kartoilta eri aluetasot: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas osaa esittää maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtia perusteltuja vastauksia niihin.
T6 Oppilas syventää tilatajuaan sekä ymmärrystään symboleista, mittasuhteista, suunnista ja etäisyyksistä.	Oppilas osaa käyttää janamittakaavaa ja löytää kohteita kartalta.	Oppilas osaa mitata janamittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla, liikkua oikeaan suuntaan ja löytää kohteita kartan avulla.	Oppilas osaa mitata sekä jana- että suhdelukumittakaavan avulla etäisyyksiä kartalla, suunnata kartan todellisuuden mukaisesti ja liikkua maastossa kartan avulla.	Oppilas osaa mitata etäisyyksiä kartalla eri mittakaavoilla, liikkua maastossa kartan avulla sekä kuvata matkan kulkua ja reitin ympäristöä maantieteellisin käsittein.
T7 Oppilas harjaantuu arkielämän geomediataidoissa sekä lukee, tulkitsee ja laatii kartoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä.	Oppilas osaa joitakin perusasioita geomedian käytöstä. Oppilas ymmärtää karttojen merkityksen maantiedon sisältöjen opiskelussa ja osaa ohjatusti laatia yksinkertaisia kartoja.	Oppilas osaa joitakin perusasioita geomedian käytöstä sekä ymmärtää karttojen merkityksen maantiedon sisältöjen opiskelussa. Oppilas osaa ohjatusti laatia yksinkertaisia kartoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.	Oppilas osaa käyttää kuvia, kartoja, karttapalveluja sekä muuta geomedian sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas osaa laatia yksinkertaisia kartoja, diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.	Oppilas osaa käyttää kuvia, kartoja, karttapalveluja sekä muuta geomedian monipuolisesti maantiedon sisältöjen opiskelussa ja arkielämässä sekä osaa arvioida geomedian välittämää tietoa. Oppilas osaa laatia jäsenyneitä kartoja ja diagrammeja sekä muita maantieteellisiä malleja.
T8 Oppilas kehittää maantieteellisiä tutkimustaitojaan.	Oppilas osaa ohjatusti toteuttaa yksinkertaisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa havainnollistaa yksittäisiä maantieteellisiä tutkimustuloksia.	Oppilas osaa ohjatusti toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa havainnollistaa tutkimustuloksia ja kertoa suullisesti keskeisistä tuloksista.	Oppilas osaa toteuttaa pienimuotoisen maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas osaa havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää tutkimustulokset suullisesti.	Oppilas osaa suunnitella ja toteuttaa maantieteellisen tutkimuksen sekä arvioida sen tuloksia. Oppilas osaa monipuolisesti havainnollistaa tutkimustuloksia geomedian avulla sekä esittää jäsenneityä tutkimustuloksia suullisesti.
T9 Oppilas havainnoi ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia	Oppilas osaa antaa yksittäisiä esimerkkejä joistakin lähiympäristössä,	Oppilas osaa antaa esimerkkejä joistakin lähiympäristössä, Suomessa tai muualla	Oppilas osaa havainnoida lähiympäristön	Oppilas osaa havainnoida ja analysoida lähiympäristössä,

sekä seuraa ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössään ja Suomessa tai koko maailmassa.	Suomessa tai muualla maailmassa tapahtuvista ympäristön muutoksista.	maailmassa tapahtuvista ympäristön muutoksista. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää uutisointia.	muutoksia, osaa antaa esimerkkejä Suomessa tai muualla maailmassa tapahtuvista ympäristön muutoksista ja osaa nimetä keskeisiä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. Oppilas osaa tuoda esille maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa selittää tapahtumien taustoja.	Suomessa tai muualla maailmassa tapahtuvia ympäristön muutoksia sekä pohtia niitä aiheuttavia tekijöitä. Oppilas seuraa aktiivisesti maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja osaa analysoida tapahtumien taustoja.
T10 Oppilas syventää vuorovaikutus- ja ryhmätöitä ja argumentoi ja esittää selkeästi maantieteellistä tietoa.	Oppilas osaa ohjatusti toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas kuuntelee erilaisia näkemyksiä maantieteellisistä asioista.	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää mielipiteitä joistakin maantieteellisistä asioista sekä kuuntelee erilaisia näkemyksiä.	Oppilas osaa toimia ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas osaa esittää mielipiteitä erilaisiin näkemyksiin.	Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmän jäsenenä ja arvioida omaa toimintaansa ryhmässä. Oppilas esittää perusteltuja mielipiteitä maantieteellisistä asioista sekä kuuntelee, ymmärtää ja arvioi erilaisia näkemyksiä.
T11 Oppilas vaalii luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa osallistumisen ja vaikuttamisen taitojaan.	Oppilas tietää, että lähiympäristöön voi itse vaikuttaa. Oppilas tunnistaa joitakin esimerkkejä globaalista vastuun merkityksestä omassa toiminnassaan.	Oppilas osallistuu lähiympäristön vaikuttamisprojektiin. Oppilas tietää globaalista vastuun merkityksen.	Oppilas toimii projektissa, jossa yhdessä muiden kanssa vaikutetaan lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen. Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata globaalista vastuun merkitystä omassa toiminnassaan.	Oppilas osallistuu lähiympäristön viihtyisyyden parantamiseen tai ympäristön monimuotoisuuden säilyttämiseen pyrkivän vaikuttamisprojektin suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilas osaa perustella globaalista vastuun merkityksen omassa toiminnassaan.
MAANTIEDON ASENNE- JA ARVOTAVOITTEET				
T12 Oppilas kasvaa aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväan elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä siitä, miten koulussa ja koulun ulkopuolella toimitaan vastuullisesti. Oppilas tietää joitakin tapoja toimia kestäväan elämäntavan mukaisesti.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä, miten koulussa ja koulun ulkopuolella toimitaan vastuullisesti. Oppilas tunnistaa kestäväan kehityksen merkityksen ja tietää joitakin tapoja toimia kestäväan elämäntavan mukaisesti.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä siitä, miten toimitaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas osaa ottaa kantaa kestäväan kehityksen kysymyksiin ja osaa antaa esimerkkejä miten toimitaan kestäväan elämäntavan mukaisesti.	Oppilas ymmärtää ja osaa arvioida, miten toimitaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas osaa perustellen ottaa kantaa kestäväan kehityksen kysymyksiin ja tietää monia tapoja toimia kestäväan elämäntavan mukaisesti.
T13 Oppilas arvostaa alueellista identiteettiään sekä	Oppilas tunnistaa oman lähiympäristön merkityksen ja tietää, että kulttuurien välillä on	Oppilas tunnistaa oman alueellisen identiteettinsä sekä oman lähiympäristön	Oppilas osaa luonnehtia omaan alueelliseen identiteettiinsä vaikuttavia	Oppilas tunnistaa oman alueelliseen identiteettiinsä ja osaa analysoida siihen vaikuttavia tekijöitä. Oppilas osaa

luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa.	eroja. Oppilas osaa mainita esimerkkejä ihmisoikeuksista.	merkityksen. Oppilas osaa kuvailla kulttuurien eroja ja tuntee ihmisoikeudet.	tekijöitä sekä osaa kuvata lähiympäristön ja sen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas osaa kuvata kulttuurien ja ihmisten moninaisuuden merkitystä sekä osaa tarkastella yhteiskunnan ilmiöitä ihmisoikeuksien näkökulmasta.	monipuolisesti kuvailla oman lähiympäristön ja sen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas ymmärtää ja osaa arvioida kulttuurien moninaisuuden merkitystä sekä paikallisella että globaalilla tasolla. Oppilas osaa tarkastella yhteiskunnan ilmiöitä ihmisoikeuksien näkökulmasta.